

. P r o l o g a s

Šiandien suras jos kūną.

Žinau, kaip viskas vyks. Galiu kuo puikiausiai nupasakoti įvykių seką. Devintą valandą tos pasipūtusios „Kendall ir Lord“ kelionių agentūros damos sėdės prie savo stalų ir išpuoselėtais piršteliais tapšnos kompiuterių klaviatūras, užsakydamos poniai Smit vietą kruize Viduržemio jūra, ponui Džounsui — slidinėjimo atostogas Klosterse. O ponams Braunams — ką nors nauja šiais metais, ką nors egzotiška, gal Chiang Mai ar Madagaskarą, bet tik nieko pernelyg varginančio, o ne, juk nuotykinga kelionė galų gale turi būti patogi. Būtent toks ir yra „Kendall ir Lord“ šūkis: „Patogūs nuotykliai“. Agentūra labai užsiėmusi, telefonas netyla.

Tos damos netruks pastebėti, kad Dianos darbo vieta tuščia.

Kuri nors iš jų paskambins į Bek Bėjų, Dianos gyvenamąją vietą, tačiau telefonas skambės, o ragelio niekas nekels. Gal Diana duše ir negirdi. Arba gal ji jau pakeliui į darbą, vėluoja. Skambintoja primąstys daugybę nekalčiausių priežasčių. Tačiau diena slinks, Dianos telefonas tylės, ir tada galvoje šmėstelės kitos, daug didesnę nerimą keliančios priežastys.

Numanau, kad to pastato komendantas įleis Dianos bendradarbę į butą. Jau matau, kaip jis nervingai tarškina raktus klausinėda-

mas: „Jūs jos draugė, taip? Ar tikrai manote, kad ji neprieštaraus? Mat turėsiu pasakyti jai, kad jus įleidau.“

Jis įleis į butą, bendradarbė šūktels: „Diana? Ar tu namie?“ Jie nužingsniuos per prieškambarį, išdabintą dailiai įrėmintais kelionių plakatais, o komendantas neatsiliks nė per žingsnį, akylai stebėdamas, kad ji ko nors nepavogtų.

Tada jis žvilgtelės pro tarpdurį į miegamąjį. Pamatys Dianą Sterling, ir jau neberūpės toks neesminis dalykas kaip vagystė. Jam rūpės dingti iš buto, kol dar neapsivėmė.

Labai norėčiau būti ten, kai atvažiuos policija, tačiau aš ne toks kvailas. Žinau, kad jie tyrinės kiekvieną prislenkantią automobilį, kiekvieną veidą besirenkančių žiūrovų minioje. Jie supranta, kaip aš trokštu ten sugrįžti. Netgi dabar, sėdėdamas „Starbucks“ kavinėje ir pro langą žiūrėdamas į besigiedrijančią dieną, jaučiu, kaip tas kambarys šaukia mane sugrįžti. Tačiau aš esu lyg tas Odisejas, saugiai pririštas prie savojo laivo stiebo ir ilgesingai belaukiantis kerinčios sirenų dainos. Aš nesitėkšiu į uolas. Nepadarysiu tokios klaidos.

Aš sėdžiu ir geriu kavą, o už langų bunda Bostonas. Įsiberiu tris šaukštelius cukraus — mėgstu saldžią kavą. Mėgstu, kad viskas būtų tvarkinga. Idealu.

Tolumoje suklykia sirena, kviesdama mane. Aš jaučiuosi lyg Odisejas, įtempęs tvirtai jį laikančias virves.

Šiandien jie ras jos kūną. Šiandien jie sužinos, kad mes sugrįžome.

1

Po metų

Detektyvas Tomas Muras nepakentė latekso kvapo ir maudamasis gumines pirštines, išsprūdus talko tumului, jau pajuto įprastą kylančio pykinimo bangą. Tas kvapas buvo susijęs su dauguma jo darbo aspektų; ir tarsi koks Pavlovo šuo, ištreniruotas pagal signalą išskirti seiles, pats pradėjo sieti tą gumos kvapą su neišvengiamai lydinčiais kraujo ir kūno skysčių kvapais. Uoslė įspėja, kad reikia susiimti.

Jis taip ir darė, prieš įeidamas į prozektoriumą. Įžengė tiesiai iš kaitrios gatvės, todėl oda jau pradėjo šurpti nuo vėstančio prakaito. Šiandien — birželio 12 diena, drėgna, miglota penktadienio popietė. Visame Bostone tarškėjo ir varvėjo oro kondicionieriai, didėjo susierzinimas. Ant Tobino tilto jau susidariusios automobilių, besiveržiančių šiauriau į vėsius Meino valstijos miškus, spūstys. Tiktai Muro ten nebus. Jį atšaukė iš atostogų į siaubą, kurio visiškai nenorėjo išvysti.

Jis jau buvo užsivilkęs sanitaro chalata, kurį pasiėmė iš morgui skirtų skalbinių vežimėlio. Dabar užsidėjo popierinę kepurę, sukamšė išsikišusius plaukus, užsimovė ant batų popierinius antbačius, nes puikiai žinojo, kas kartais išsilieja nuo stalo ant grin-

dų — kraujas, audinių gniužulai. Jis toli gražu nebuvo tvarkingas žmogus, tačiau nepageidavo parsinešti ant batų į namus jokių žymių iš prozektoriaus. Luktelėjo kelias sekundes prie durų ir giliai įkvėpė. Pagaliau susitaikęs su tuo sunkiu išmėginimu žengė į vidų.

Ant stalo gulėjo apdengtas lavonas, sprendžiant pagal kūno formą — moteris. Muras vengė pernelyg ilgai žiūrėti į auką ir sutelkė dėmesį į kambarį esančius gyvuosius. Teismo medicinos ekspertas gydytojas Ešfordas Tirnėjus ir morgo darbuotojas dėliojo ant padėklo instrumentus. Priešais Murą prie stalo stovėjo Džeinė Ricoli, ji taip pat iš Bostono policijos Žmogžudysčių tyrimo skyriaus. Trisdešimt trejų metų Ricoli buvo nedidelio ūgio, kampuoto smakro moteris. Neklusnios juodos garbanos slėpėsi po popierine operacinės kepuraitės ir nešvelnino bruožų, dėl to visas veidas atrodė kampuotas, o tamsios akys — tiriančios ir skvarbios. Ji perėjo iš Nusikalstamo ir amoralaus elgesio grupių tyrimo skyriaus į Žmogžudysčių tyrimą prieš pusmetį. Čia ji buvo vienintelė moteris, todėl jau kilo problemų tarp jos ir kito detektyvo: kaltinimai dėl seksualinio priekabiavimo, priešpriešiniai kaltinimai dėl nesiliaujančių niurzgėjimų. Muras negalėjo pasakyti, ar jam patiko Ricoli ir ar jis patiko jai. Kol kas jiedu palaikė griežtai darbinius santykius, jam atrodė, kad ji tuo buvo labai patenkinta.

Šalia Ricoli stovėjo jos partneris Baris Frostas, nuolat linksmas nusiteikęs policininkas, dėl savo švelnaus bebarzdžio veidelio atrodantis daug jaunesnis negu trisdešimties metų — o tiek jam ir buvo. Frostas dirbo su Ricoli jau du mėnesius be jokio nusiskundimo — vienintelis vyras visame skyriuje, kuriam pakako kantrybės ištvirti bjaurias jos nuotaikas.

Kai Muras priėjo prie stalo, Ricoli tarė:

— Mes svarstėme, kada gi tu pasirodysi.

— Kai papypsėjai, važiauvau Meino greitkelio.

— Laukiame čia nuo penktos.

— O aš kaip tik pradedu vidaus organų tyrimą, — pasakė daktaras Tirnėjus. — Todėl manau, kad detektyvas Muras atsirado pačiu laiku.

Vyras gina vyrą. Jis taip trinktelėjo spintelės dureles, kad tos net sužvangėjo. Tai buvo vienas iš tų retų atvejų, kai jis leisdavo pasireikšti susierzinimui. Daktaras Tirnėjus buvo vietinis Džordžijos gyventojas, riteriškas džentelmenas, įsitikinęs, kad damos turi elgtis kaip damos. Jis nesidžiaugė darbuodamasis su dygiaja Džeine Ricoli.

Morgo darbuotojas prie stalo pristūmė instrumentų padėklą. Trumpas žvilgtelėjimas į Murą bylojo: *Ir jūs tikite šia boba?*

— Gaila, kad žlugo išvyka į žūklę, — tarė Tirnėjus Murui. — Regis, tavo atostogos atšauktos.

— Ar tu tikras, kad čia vėl mūsų berniuko darbas?

Užuot atsakęs, Tirnėjus nutraukė nuo lavono apklotą.

— Ji vardu Elena Ortiz.

Nors Muras buvo pasiruošęs reginiui, vis dėlto pirmasis išpūdis prilygo fiziniam smūgiui. Nuo kraujo suskretę juodi moters plaukai lyg dygliakiaulės šeriai styrojo aplink veidą, kuris buvo mėlynomis gyslėmis išvagoto marmuro spalvos. Lūpos pravertos, tarsi sustingusios žodžio viduryje. Kraujas nuo kūno jau buvo nuplautas ir pilkoje odos kanvoje žiojėjo rausvai violetinės žaizdų proplėšos. Matėsi dvi žaizdos. Vienas gilus pjūvis skersai gerklę, prasidedantis ties kairiąja ausimi, kertantis kairiąją miego arteriją ir atidengiantis gerklų kremzlę. *Coup de grâce**. Antrasis pjūvis ėjo per pilvo apačią. Juo nesiekta nužudyti, jis buvo skirtas visiškai kitam tikslui.

Muras sunkiai nurijo seiles.

* Lemiamas smūgis.

— Suprantu, kodėl atšaukėte mane iš atostogų.

— Aš vadovauju tyrimui, — pareiškė Ricoli.

Jis pajuto įspėjimą: Ricoli gynė savo teritoriją. Ir puikiai suprato, kodėl nuolatinės kandžios replikos bei skepticizmas, su kuriais susidurdavo policininkės, kaipmat jas įžeisdavo. Tačiau jis ir neketino su ja ginčytis. Jiems teks drauge dirbti ir buvo per anksti kautis dėl dominavimo.

Muras pasistengė kalbėti pagarbiu tonu:

— Gal galėtum informuoti mane apie aplinkybes?

Ricoli lyg ir linktelėjo.

— Auka buvo rasta šį rytą devintą valandą savo bute Vusterio gatvėje, Saut Ende. Paprastai ji ateina į darbą „Šventinėse gėlėse“ apie šeštą ryto. Tai vos už kelių kvartalų nuo jos namų. Tėvams priklausanti šeimos firma. Kai ji nepasirodė, jie susirūpino. Brolis nuėjo pažiūrėti. Ir rado ją miegamajame. Daktaras Tirnėjus nustatė mirties laiką: maždaug tarp vidurnakčio ir ketvirtos valandos ryto. Anot šeimos, šiuo metu ji neturėjo vaikiną, o ir niekas iš kaimynų tame pastate neprisimena, kad būtų matę vyriškos giminės lankytojų. Ji buvo tiesiog darbšti katalikė mergina.

Muras žiūrėjo į aukos riešus.

— Ji buvo pririšta.

— Taip. Plati lipnioji juosta ant riešų ir kulkšnių. Ją rado nuogą. Palikta tik keletas papuošalų.

— Kokių papuošalų?

— Vėrinys ant kaklo. Žiedas. Auskarai. Papuošalų dėžutė miegamajame nepaliesta. Tikslas — ne apiplėšimas.

Muras žiūrėjo į horizontalią mėlynių juostą ant aukos klubų.

— Ir per liemenį buvo pririšta.

— Tokia pačia lipniaja juosta per liemenį ir viršutinę šlaunų dalį. Burna irgi užklijuota.

Muras sunkiai iškvėpė:

— Jėzau.

Žiūrėdamas į Eleną Ortiz Muras netikėtai prisiminė kitą jauną moterį. Kitą lavoną — blondinę, kurios gerklėje ir pilve matėsi mėsos raudonumo pjūviai.

— Diana Sterling, — sumurmėjo jis.

— Aš jau iškėliau Sterling skrodimo išvadas, — pasakė Tirnėjus. — Jeigu norėtum jas peržiūrėti.

Murui jų nereikėjo: Sterling byla, kurios tyrimui jis vadovavo, niekada neišėjo jam iš galvos.

Prieš metus trisdešimtmetė Diana Sterling, dirbusi „Kendall & Lord“ kelionių agentūroje, buvo rasta savo namuose prižišta plačia lipniąja juosta prie lovos. Gerklė ir pilvo apačia perrėžtos. Žmogžudystė neištirta.

Daktaras Tirnėjus nukreipė lempą į Elenos Ortiz pilvą. Kraujas jau buvo nuplautas, todėl matėsi rausvi pjūvio kraštai.

— Įkalčių radot? — paklausė Muras.

— Prieš nuplaudami radome keletą plaušelių. Ir žaizdos pakraštyje buvo prikibęs plaukelis.

Suklusęs Muras pakėlė akis:

— Aukos?

— Daug trumpesnis. Šviesiai rudas.

Elenos Ortiz plaukai buvo juodi.

Ricoli tarė:

— Mes jau paprašėme, kad būtų paimti visų kontaktavusiųjų su kūnu plaukų pavyzdžiai.

Tirnėjus atkreipė dėmesį į žaizdą:

— Skersinis pjūvis. Chirurgai jį vadina *Meilardo* incizija. Pilvo sienelė pjauta pasluoksniui: pirmiausia oda, paskui paviršinio jungiamojo audinio plėvė, tada raumuo ir galiausiai pilvaplėvė.

— Kaip ir Sterling, — tarstelėjo Muras.

— Taip. Kaip ir Sterling. Tačiau yra skirtumų.

— Kokių?

— Dianos Sterling pjūvyje buvo keletas įrantų, bylojančių apie dvejojimą ar netikrumą. Čia to nesimato. Pastebite, kaip lygiai perpjauta oda? Visiškai jokių įrantėlių. Jis atliko tai absoliučiai pasitikėdamas savimi, — Tirnėjaus ir Muro žvilgsniai susidūrė. — Mūsų veikėjas mokosi. Jau patobulino savo techniką.

— Jeigu tai tas pats nežinomas asmuo, — suabejojo Muras.

— Yra ir kitų panašumų. Matote kvadratėlį šiame žaizdos gale? Tai rodo, kad jis rėžė iš dešinės į kairę. Kaip ir Sterling kūne. Šiam pjūviui naudoti vienabriauniai nedantyti ašmenys. Tokie patys kaip Sterling pjūviui.

— Skalpelis?

— Gali būti ir skalpelis. Lygus pjūvis rodo, kad ašmenys nebuvo kraipomi. Arba auka buvo be sąmonės, arba taip tvirtai pririšta, kad negalėjo pajudėti, nepajėgė grumtis.

Atrodė, kad Baris Frostas tuoj apsisvems.

— O Viešpatie. Prašau, pasakykite, kad ji jau buvo negyva, kai jis pjaustė.

— Deja, manau, kad tai ne pomirtinė žaizda, — virš chirurgo kaukės matėsi tikrai žalios piktos Tirnėjaus akys.

— Priešmirtinis kraujavimas buvo? — paklausė Muras.

— Pilvo ertmė pilna. Vadinasi, širdis tebe pulsavo. Kai ši... procedūra buvo atliekama, ji tebebuvo gyva.

Muras pažvelgė į riešus, kuriuos juosė mėlynės. Tokios pat mėlynės ant kulkšnių, o aplink klubus — petechijų, tai yra taškinių kraujosruvų, lankas. Elena Ortiz bandė priešintis, nors ir pririšta.

— Yra ir kitas įrodymas, kad ji buvo gyva, kai jai čia pjovė, — pasakė Tirnėjus. — Įkišk ranką į žaizdą, Tomai. Manau, žinai, ką aptiksi.

Muras nenoriai įkišo pirštinėtą ranką į žaizdą. Kūnas jau buvo atvėšęs, nes keletą valandų išgulėjo šaldytuve. Jis jautėsi taip, tarsi brautųsi į kalakuto pilvo ertmę ir knaisiotųsi ieškodamas kogaivių paketėlio. Sukišo ranką iki riešo ir pirštais čiupinėjo žaizdos pakraščius. Toks rausimasis po intymią moters vietą buvo asmens išniekinimas. Jis stengėsi nežiūrėti į Elenos Ortiz veidą. Tiktai taip galėjo nešališkai elgtis su žmogaus palaikais, tiktai taip galėjo sutelkti dėmesį į beširdę techniką, kuri naudojama sudarant žmogų.

— Nėra gimdos, — Muras pažvelgė į Tirnėjų.

Medicinos ekspertas linktelėjo:

— Išimta.

Muras ištraukė ranką ir pastėręs žiūrėjo į žaizdą, kuri priminė pražiotą burną. Dabar ir Ricoli įkišo į ertmę pirštinėtą plaštaką ir pradėjo savo trumpais pirštais ją tyrinėti.

— Daugiau nieko neišėmė? — paklausė ji.

— Tiktai gimdą, — atsiliepė Tirnėjus. — Šlapimo pūslės ir žarnų nelietė.

— Ką aš čia apčiuopiu? Kažkokį kietą mazgelį kairėje pusėje, — nustebo ji.

— Siūlas. Jis užrišo kraujagysles.

Apstulbusi Ricoli kilstelėjo galvą:

— Čia — *chirurginis* mazgas?

— Dvidešimtojo numerio paprastas ketgutis, — surizikavo Muras ir pažiūrėjo į Tirnėjų, laukdamas patvirtinimo.

Pastarasis linktelėjo.

— Tokį pat ketgutį radome ir Dianos Sterling kūne.

— Dvidešimto numerio ketgutis? — vos pralemeno Frostas.

Jis jau buvo atsitraukęs nuo stalo ir stovėjo kampe, pasiruošęs prireikus pulti prie kriauklės.

— Ar tai koks nors prekės ženklas pavadinimas?

— Tai ne prekės ženkle pavadinimas, — atsakė Tirnėjus. — Ketgutas yra operacijų metu naudojamas siūlas, pagamintas iš karvių arba avių žarnų.

— Tai kodėl jis vadinamas ketgutu*? — paklausė Ricoli.

— Viskas prasidėjo viduramžiais, kai iš žarnų padarytos stygos buvo naudojamos muzikos instrumentams. Muzikantai vadindavo savo instrumentus *kit***, o stygas — *kitgutu*. Galiausiai kitgutas virto ketgutu. Chirurgijoje toks siūlas naudojamas giliems jungiamojo audinio sluoksniams susiūti. Po tam tikro laiko siūlas kūne ištirpsta ir absorbuojasi.

— O iš kur jis galėjo gauti ketguto siūlą? — paklausė Ricoli Murą. — Ar tirdami Sterling bylą nustatėte jo šaltinį?

— Beveik neįmanoma nustatyti konkretaus šaltinio, — paaiškino Muras. — Ketguto siūlus gamina daugybė įvairių firmų, daugiausia Azijoje. Jis tebenaudojamas daugelyje užsienio ligoninių.

— Tikrai užsienio ligoninėse?

Tirnėjus įsiterpė:

— Dabar yra geresnių siūlų. Palyginti su sintetiniais, ketgutas nėra nei toks stiprus, nei patvarus. Abejoju, ar šiuo metu daug JAV chirurgų jį naudoja.

— Kodėl mūsų veikejas jį naudoja?

— Norėdamas toje vietoje užsitikrinti geresnį matomumą. Kad kuo ilgiau sustabdytų kraujavimą ir matytų, ką daro. Mūsų veikejas labai tvarkingas žmogus.

Ricoli ištraukė iš žaizdos ranką. Ant pirštinėto delno gulėjo skaisčiai raudonas karoliukas — mažytis kraujo krešulėlis.

— Įdomu, ar jis labai įgudęs? Ar turime reikalų su daktaru? Ar su mėsininku?

* *Angl.* catgut — ketgutas; cat — katė; gut — žarna.

** *Angl.* kit (kitten *sutr.*) — kačiukas.

— Jis puikiai išmano anatomiją, — pasakė Tirnėjus. — Nėmaž neabejoju, kad tai darė ir anksčiau.

Muras atsitraukė per žingsnį nuo stalo, stengdamasis negalvoti, ką turėjo iškentėti Elena Ortiz, tačiau vaizdinių nepavyko išvengti. Priešais jį atmerktomis akimis gulėjo viso to košmaro auka.

Ant metalinio padėklo sutarškėjo instrumentai, ir krūptelėjęs jis atsisuko. Morgo darbuotojas pristūmė padėklą prie daktaro Tirnėjaus, kuris jau ruošėsi atlikti Y formos pjūvį. Darbuotojas pasilenkė ir įbedė akis į žaizdą pilve.

— Tuomet kur ji dingsta? — paklausė jis. — Ką jis daro su gimda, kai ją išplėšia?

— Nežinome, — atsakė Tirnėjus. — Tų organų niekada nesurado.